

Bilaga 1 Beräkningsexempel vid proportionellt val

	Kyrkans väl (Borgerlig saml.)	Soc. dem.	Levande församling	Posk
1:a mandat	<u>10</u>	7	6	2
	Första mandatet får till Kyrkans väl, som får det största jämförelsetalet med sina tio ledamöter i kyrkofullmäktige			
2:a mandatet	5	<u>7</u>	6	2
	Kyrkans väl får nu ett nytt jämförelsetal. Det räknas fram genom att vi tar deras ursprungliga jämförelsetal, tio, och sedan delar det med antalet mandat som de hittills fått, plus ett. $\frac{10}{1+1} = 5$			
	Så flyttar vi ner alla de andra gruppernas siffror oförändrade. Nu är socialdemokraterna störst med jämförelsetalet sju. De får det andra mandatet i kyrkorådet.			
3:e mandatet	5	3,5	<u>6</u>	2
	Socialdemokraternas nya jämförelsetal blir 3,5 $\frac{7}{1+1} = 3,5$			
	Vi flyttar ner alla andra siffror till nästa rad för det tredje mandatet. Nu är Levande församling störst med talet 6. De får det tredje mandatet.			
4:e mandatet	<u>5</u>	3,5	3	2
	Levande församlings nya jämförelsetal blir tre $\frac{6}{1+1} = 3$			
	Nu är Kyrkans väl störst igen med fem. De får därmed sitt andra mandat.			
5:e mandatet	3,3	<u>3,5</u>	3	2
	För att få fram Kyrkans väls nya jämförelsetal, utgår vi från deras utspungstal tio. Den här gången ska det delas med tre (två tilldelade mandat plus ett). $\frac{10}{2+1} = 3,3$			
	Nu blir socialdemokraterna störst igen och tar också sitt andra mandat.			
6:e mandatet	<u>3,3</u>	2,3	3	2
	Socialdemokraternas nya jämförelsetal får vi genom att ta deras utspungstal sju och dela med antalet tilldelade mandat de fått plus ett. $\frac{7}{2+1} = 2,3$			
	Det sjätte och sista mandatet går till Kyrkans väl, som nu är störst med 3,3.			

Slutresultatet blir att Kyrkans väl får tre mandat i kyrkorådet och socialdemokraterna får två. Levande församling får nöja sig med ett mandat och Posk blir helt utan. För att räkna fram ersättarna görs ett nytt val. Men om de ska vara lika många som de ordinarie ledamöterna så kan samma uträkning användas igen.

Kartell ändrar styrkebalansen

Det finns ett sätt att ändra styrkebalansen inför valet till kyrkorådet. Det är om några nomineringsgrupper går samman i en s.k. kartell.

Kartell innebär att ett antal nomineringsgrupper i kyrkofullmäktige går ihop inför ett val. Då räknas deras antal i fullmäktige samman och de får ett starkare utgångsläge inför valet.

Låt oss se vad som händer i G församling om Levande församling och Posk bildar en kartell inför proportionellt val till kyrkorådet. Beräkningen görs efter samma princip som i det tidigare exemplet.

	Kyrkans väl	Soc. dem.	Kartell (Levande församling och Posk)
1:a mandat	10	7	8 (6+2)
2:a mandat	5	7	8
3:e mandat	5	7	4
4:e mandat	5	3,5	4
5:e mandat	3,3	3,5	4
6:e mandat	3,3	3,5	2,6

Kartellen ändrar helt på styrkebalansen.

Genom att kartellen blir större än socialdemokraterna, så tar de hela tiden sina mandat före dessa. Om det bara varit fem som skulle väljas till kyrkorådet, så hade socialdemokraterna fått nöja sig med ett mandat. Men eftersom det i G församling ska väljas sex, så lyckas de fortfarande få sitt andra mandat.

Förlorarna blir i stället Kyrkans väl, som blir av med sitt tredje mandat, som de skulle fått om det inte varit någon kartell. Plötsligt har hela situationen i kyrkorådet förändrats. Nu finns det tre jämnstora grupperingar, som har lika många platser. Det är naturligtvis möjligt att tänka sig helt andra karteller. I G församling kunde Posk gått samman med Kyrkans väl för att stärka deras ställning som största grupp. Levande församling kunde också genom kartell med socialdemokraterna blivit största gruppering i församlingens kyrkoråd.